

Roman Tomaszewski

Biblioteka Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu 1926–2016

Biblioteka 21 (30), 155-180

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROMAN TOMASZEWSKI

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Biblioteka Główna

Biblioteka Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu 1926–2016

Streszczenie. Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu powstała w 1926 roku, równocześnie z powołaniem do życia uczelni. Zadaniem niniejszego artykułu jest ukazanie zarysu dziejów Biblioteki w najbardziej istotnych obszarach jej działalności. Zaprezentowano zmieniające się uregulowania prawne, zgodnie z którymi na przestrzeni 90 lat funkcjonowała, wiele miejsca poświęcono także strukturze organizacyjnej oraz sytuacji kadrowej. Wskazano, że przez długie lata Biblioteka zmagająca się z trudną sytuacją lokalową. Przedstawiony został proces systematycznego tworzenia i opracowania księgozbioru. Dobitnie wyróżniono ewolucję funkcji informacyjno-dokumentacyjnych. W artykule nie pominięto również innych zagadnień istotnych dla życia Biblioteki, takich jak: działalność wydawnicza, publikacyjna, dydaktyczna i inne. Zaznaczona została wyraźnie czołowa rola Biblioteki Głównej w sieci bibliotek uczelni.

Celem artykułu jest przedstawienie nie tylko historii i rozwoju Biblioteki Głównej UEP, ale też jej miejsca i roli jako jednostki wspierającej proces naukowo-dydaktyczny w życiu uczelni.

Słowa kluczowe: Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Biblioteka Główna, historia, organizacja, baza lokalowa, zbiory, rozwój usług, działalność publikacyjna i wydawnicza.

W roku 2016 Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu (UEP) obchodził jubileusz 90-lecia powstania uczelni. Jednocześnie jubileusz 90-lecia obchodziła najstarsza jednostka organizacyjna uniwersytetu, a mianowicie Biblioteka Główna. Jubileusze są okazją do podsumowań, do retrospektywnego spojrzenia w przeszłość. Dzieje Biblioteki UEP do roku 1983 ukazane zostały w kilku wcześniejszych pracach jej byłych kierowników¹.

¹ B. Olszewicz, *Biblioteka Wyższej Szkoły Handlowej*, w: *Biblioteki wielkopolskie i pomorskie*, red. S. Wierczyński, Poznań 1929, s. 131–133; H. Maciejewska, *Biblioteka Akademii Ekonomicznej w Poznaniu w latach 1926–1975*, „Roczniki Biblioteczne”, R. 20, 1976, z. 3/4, s. 813–839; J. Sójka, *Z dziejów Biblioteki Głównej Akademii Ekonomicznej*

Poniższe omówienie, którego celem jest przedstawienie zarysu dziewięćdziesięcioletniej historii Biblioteki UEP, przygotowane zostało na podstawie informacji zawartych w tych opracowaniach oraz w sprawozdaniach z działalności za poszczególne lata. Ponieważ przez 90 lat swej historii Biblioteka dzieliła losy uczelni, która w tym czasie pięciokrotnie zmieniała nazwę, zasadne wydaje się ujęcie jej dziejów w układzie chronologicznym z podziałem na pięć okresów.

Biblioteka Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu (1926–1938)

Idea utworzenia akademickiej uczelni handlowej w Poznaniu zrodziła się w 1925 roku z inicjatywy Izby Przemysłowo-Handlowej. Dzięki zaangażowaniu jej prezesa Stanisława Pernaczyńskiego i ówczesnego jej syndyka dra Stanisława Waschko, we współpracy z Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego udało się doprowadzić do utworzenia Wyższej Szkoły Handlowej (WSH). 19 lipca 1926 roku Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (MWRiOP) zatwierdziło statut nowej uczelni, której założycielką została Izba Przemysłowo-Handlowa. Była to niepaństwowa, jednowydziałowa wyższa szkoła zawodowa, o charakterze akademickim z możliwością specjalizacji w kilku działach zawodowych. WSH dawała uprawnienia pierwszej kategorii do pracy w państwowej służbie cywilnej, ale nie była uprawniona do nadawania stopni naukowych. Równocześnie z powstaniem uczelni jesienią 1926 roku założona została Biblioteka WSH. Mieściła się w budynku stanowiącym pierwotną siedzibę szkoły przy Al. Marcinkowskiego 3. Skromne warunki lokalowe (dwa pomieszczenia o łącznej powierzchni 40 m²) nie pozwoliły na zorganizowanie czytelni, ale za to dużym powodzeniem cieszyła się usługa wypożyczeń. Dzięki środkom wyasygnowanym na zakupy oraz licznym darowiznom spływającym od wielu instytucji państwowych i samorządowych udało się już po kilku miesiącach działalności zebrać zbiór liczący 1318 tomów, na który składały się książki, broszury i czasopisma. Do końca roku 1928 kolekcja liczyła już 4152 tomy. W styczniu 1927 roku Biblioteka otrzymywała stale 23 tytuły czasopism, a już na koniec roku akademickiego 1928/29 – 92 tytuły. Pierwszym kierownikiem Biblioteki został wykładowca geografii politycznej i członek Kuratorium dr Bolesław

w Poznaniu w latach 1926–1976, „Informacje Biblioteki Głównej”. Akademia Ekonomiczna w Poznaniu 1976, nr 2, s. 23–31; idem, *Biblioteka Główna Akademii Ekonomicznej w Poznaniu*, w: *Biblioteki Wielkopolski*, red. S. Kubiak, S. Badoń, Poznań 1983, s. 56–71.

Olszewicz (w 1958 roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego na Uniwersytecie Wrocławskim). Prócz niego w jednostce zatrudnione były jeszcze dwie osoby. Bolesław Olszewicz opracował pierwszy regulamin Biblioteki, założył katalogi: alfabetyczny i przedmiotowy oraz inwentarze.

Pierwszy statut WSH zatwierdzony w Warszawie przez MWRiOP nie wspomina o Bibliotece, dlatego też, zgodnie z rozdziałem III statutu mówiącym, że WSH może posiadać zakłady potrzebne do celów nauczania, przyjęto w regulaminie Wydziału Profesorów², że należy traktować Bibliotekę jako zakład, który obejmuje przepisy obowiązujące w innych zakładach. Organizacyjnie Biblioteka podlegała najwyższej władzy uczelni, którą było Kuratorium. Kuratorium zaś przekazało swoje biblioteczne uprawnienia Wydziałowi Profesorów i Komisji Biblioteczno-Wydawniczej, w swej gestii pozostawiło jedynie sprawy budżetowe. Pierwsze posiedzenie Komisji Biblioteczno-Wydawniczej, w skład której wchodził dyrektor WSH dr Leonard Glabisz, kierownik Biblioteki dr Bolesław Olszewicz oraz z grona nauczycielskiego prof. Stanisław Nowakowski, miało miejsce 16 stycznia 1927 roku. Zgodnie z regulaminem Biblioteki miała ona służyć wyłącznie do studiów naukowych, przy czym zgodnie z postanowieniem Komisji Biblioteczno-Wydawniczej miała być dostępna również dla osób pracujących naukowo, niezwiązanych z WSH. W 1931 roku Bolesław Olszewicz przeniósł się do Instytutu Śląskiego w Katowicach. Obowiązki kierownika Biblioteki powierzono, od 1 sierpnia tego roku, asystentowi Uniwersytetu Poznańskiego mgrowi Arturowi Wigurze. Po przeniesieniu Biblioteki w 1932 roku do nowego gmachu uczelni przy ówczesnych Wałach Zygmunta Starego 2/3 (obecnie al. Niepodległości 10) jej sytuacja lokalowa znacznie się poprawiła. Na powierzchni 240 m² urządzono dwie czytelnie: dla studentów i pracowników, wyposażoną z katalogiem i magazynem.

Biblioteka Akademii Handlowej w Poznaniu (1938–1950)

Długoletnie starania o uzyskanie pełnych praw akademickich zakończyły się ostatecznie sukcesem i 1 listopada 1938 roku przemianowano Wyższą Szkołę Handlową na Akademię Handlową w Poznaniu (AH), ze statusem prywatnej szkoły akademickiej, utrzymywanej przez

² Wydział Profesorów był jednym z organów władzy WSH, do którego należeli: dyrektor szkoły, profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni, dwóch przedstawicieli doцентów oraz delegaci pozostałej części grona nauczycielskiego. Zob. *Statut Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu*, Poznań 1926, s. 10.

Fundację Akademii Handlowej. W paragrafie 29 statutu akademii wyraźnie zaznaczone zostało miejsce Biblioteki jako osobnego zakładu, na którego czele stoi kierownik. Zadanie czuwania nad właściwym rozwojem Biblioteki wyznaczono Komisji Bibliotecznej, do której dwóch członków wybierała ze swego grona Rada Profesorów, trzecim zaś był kierownik Biblioteki.

Dzięki zakupom i licznym darowiznom księgozbiór Biblioteki szybko przyrastał i do końca sierpnia 1939 roku osiągnął w przybliżeniu stan ok. 24 tys. wol. Obsada personalna liczyła pięć osób. W 1938 roku przystąpiono do melioracji katalogów alfabetycznego i rzeczowego. Prace prowadzono zgodnie z obowiązującą instrukcją katalogową, przy fachowym udziale bibliotekarzy z Biblioteki Uniwersyteckiej. 31 sierpnia 1939 roku zakończył pracę mgr Artur Wigura, a jego miejsce od 1 września zajęła mgr Hanna Maciejewska, która związana była z uczelnią od 1934 roku. Biblioteką kierowała aż do likwidacji akademii przez Niemców.

W czasie okupacji hitlerowskiej Biblioteka, jak i cała uczelnia zostały zupełnie zdewastowane. Większość księgozbioru przewieziono do, zamienionych na składnice książek polskich, kościołów św. Michała i św. Małgorzaty, gdzie przechowywane w fatalnych warunkach niszczały. Publikacje niemieckojęzyczne przejęte zostały przez okupantów. Po wyzwoleniu Akademia Handlowa została reaktywowana jako jednowydziałowa akademicka szkoła niepaństwowa. Do pracy w ogolonej ze wszelkich sprzętów Bibliotece z przedwojennego fachowego personelu wróciły jedynie dwie osoby: kierownik (Hanna Maciejewska) i magazynier (Józef Józwiak). Nowo przyjęte trzy osoby, nieobeznane z pracą biblioteczną, skierowane zostały na kursy organizowane przez Bibliotekę Uniwersytecką. W roku akademickim 1945/46 ustanowiono funkcję zastępcy kierownika Biblioteki, którą do roku 1950 pełniła Łucja Korbońska.

Dzięki intensywnej pracy podjętej natychmiast po reaktywacji uczelni do października 1945 roku udało się odzyskać i skatalogować z przedwojennego księgozbioru ok. 9 tys. tomów. Z rozpoczęciem roku akademickiego 1945/46 Biblioteka była gotowa na przyjęcie czytelników. Niestety, skromny księgozbiór nie pozwalał na uruchomienie usługi wypożyczenia książek, a czytelnia dysponowała zbyt małą, w stosunku do potrzeb, liczbą miejsc. Oprócz starań o odzyskanie rozproszonego księgozbioru, pierwsze lata powojenne poświęcone zostały pracom organizacyjno-technicznym. Już w roku 1945 oddano do dyspozycji Biblioteki trzy sale. Jedną przeznaczono na czytelnię ogólną, drugą na czytelnię profesorską i pracownię kierownika, trzecią zaś na magazyn i pracownię

bibliotekarzy. Początkowo, z ramienia władz uczelni, nadzór nad sprawami bibliotecznymi objął kurator, którym był dr Jan Zdzitowiecki, dopiero w 1948 roku ukonstytuowała się pierwsza po wojnie Komisja Biblioteczna w składzie: prof. dr Jan Zdzitowiecki, dr Józef Rzóśka i mgr Hanna Maciejewska. Energiczne działania tych osób skierowane na podnoszenie jakości i warunków kształcenia w Akademii Handlowej zaowocowały wygosparowaniem już w roku akademickim 1948/49 kolejnej sali, którą przeznaczono na nową czytelnię ogólną z 77 miejscami. Ze względu na to, że po wojnie nie odnaleziono żadnej dokumentacji zbiorów, wszystkie odzyskane książki i czasopisma inwentaryzowano od nowa. Całość zbiorów ujęta została w katalogu alfabetycznym, przy czym zaprowadzono odrębny katalog alfabetyczny czasopism. Poza katalogami sporządzono kartotekę wydawnictw ciągłych. Jednocześnie rozpoczęto prace nad katalogiem rzeczowym.

Część dzieł odzyskano z kolekcji przedwojennej, większość nowych nabytków stanowiły dary, pochodzące od instytutów naukowych, organizacji samorządowych i gospodarczych, przedstawicielstw dyplomatycznych, wydawnictw i innych bibliotek. Szczególnie cenne były przekazane Bibliotece zbiory byłej Izby Przemysłowo-Handlowej oraz Związku Rewizyjnego Spółdzielni R.P., a także Stowarzyszenia Studentów AH i Koła Naukowego Studentów AH. Wiele materiałów przekazały również rodziny zmarłych profesorów. Stopniowo rosła też grupa książek pochodzących z kupna. Od roku 1947 uzupełniano zbiory poprzez wymianę. Do końca roku 1950 udało się osiągnąć stan ilościowy księgozbioru na poziomie przedwojennym. Wśród nowości przeważały książki polskie, import był utrudniony. Ze względu na aktualność poruszanej problematyki szczególnym powodzeniem cieszyły się czasopisma. W roku akademickim 1949/50 Biblioteka oferowała na bieżąco 189 tytułów czasopism polskich i 52 zagraniczne. Uzupełnieniem oferty były wypożyczenia międzybiblioteczne. Najbardziej znacząca była tutaj współpraca z Biblioteką Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Pod względem prawnym w okresie powojennym prócz uregulowań wewnętrznych Biblioteka Akademii Handlowej działała zgodnie z dekretem o bibliotekach z 17 kwietnia 1946 roku i zachowała otwarty charakter. Jej użytkownikami oprócz pracowników i studentów macierzystej uczelni były też w dużej mierze osoby związane z Uniwersytetem Poznańskim oraz z działalnością gospodarczą.

Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu (1950–1974)

Z dniem 1 września 1950 roku Akademia Handlowa została upaństwowiona i przemianowana na Wyższą Szkołę Ekonomiczną w Poznaniu (WSE) podległą ministrowi szkół wyższych i nauki. Zgodnie ze statutem wzorcowym szkoły wyższej ustanowionym uchwałą Rady Ministrów z 4 czerwca 1952 roku szkoła wyższa miała posiadać bibliotekę główną. Wyznaczał on też zadania, jakie biblioteka główna miała spełniać. Od momentu upaństwowienia uczelni Bibliotekę obowiązywały wszystkie ogólnopaństwowe i resortowe akty prawne dotyczące działalności bibliotecznej i informacyjnej, w szczególności Ustawa o szkołach wyższych z 5 listopada 1958 roku, Uchwała Rady Ministrów z 16 maja 1960 roku w sprawie organizacji informacji technicznej i ekonomicznej, Ustawa o bibliotekach z 9 kwietnia 1968 roku. W świetle tej ostatniej biblioteka główna szkoły wyższej pełniła funkcję ogólnouczelnianego zakładu o zadaniach naukowych, dydaktycznych i usługowych i posiadała charakter naukowej biblioteki publicznej. Zasady udostępniania zbiorów określono regulaminem zatwierdzonym przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego w 1953 roku.

Do roku 1952 Biblioteka była jednostką organizacyjną jednooddziałową. Na podstawie Zarządzenia Ministra Szkolnictwa Wyższego z dniem 1 sierpnia 1952 roku utworzono w Bibliotece Głównej WSE dwa oddziały: 1. Oddział Gromadzenia, Uzupełniania i Opracowania Zbiorów, 2. Oddział Udostępniania Zbiorów.

Kolejne zasadnicze zmiany struktury organizacyjnej następowały w latach: 1957 – trzy oddziały: 1. Gromadzenia, 2. Opracowania i 3. Udostępniania Zbiorów; 1964 – cztery oddziały: 1. Gromadzenia, 2. Opracowania, 3. Udostępniania Zbiorów, 4. Informacji Naukowej (wszystkie z wyodrębnionymi sekcjami).

W styczniu 1974 roku dodano do już istniejących dwa oddziały: Oddział Magazynów i Konserwacji Zbiorów, Oddział Sieci Bibliotecznej oraz Samodzielną Sekcję Zmechanizowanych Prac Bibliotecznych.

Kierownikiem Biblioteki pozostawała mgr Hanna Maciejewska, z tym że w roku 1961 zmieniono stanowisko kierownika na dyrektora. Jednocześnie w ramach przydzielonych etatów ministerstwo ustaliło dwa etaty bibliotekarzy dyplomowanych. Dzięki tej decyzji rektor powołał na pierwsze w historii Biblioteki stanowiska bibliotekarzy dyplomowanych mgr Hannę Maciejewską – kustosa dyplomowanego oraz mgr Marię Jarochowską – adiunkta bibliotecznego.

W związku z przejściem na emeryturę Hanny Maciejewskiej 1 września 1973 roku funkcję dyrektora objął dr Jan Sójka. Jednocześnie, obok stanowiska dyrektora, utworzono stanowisko wicedyrektora, które objęła mgr Wanda Parkasiewicz. Po jej przejściu na emeryturę w roku 1979 stanowiska wicedyrektora już nie obsadzono.

Wraz z rosnącą gwałtownie liczbą użytkowników problem zbyt małej powierzchni użytkowej Biblioteki stał się znowu jednym z najpilniejszych do rozwiązania. Skromna baza lokalowa była utrudnieniem od samego początku istnienia Biblioteki i nawet przydzielenie w 1951 roku dwóch pomieszczeń magazynowych, zwiększających jej powierzchnię ogólną do 330 m², nie rozładowało trudności. Dlatego z zadowoleniem przyjęte zostały plany rozbudowy budynku głównego uczelni. W 1957 roku na dwóch kondygnacjach dobudowanego nowego skrzydła Biblioteka otrzymała pomieszczenia o łącznej powierzchni 1000 m². Stały przyrost zbiorów i rosnące potrzeby użytkowników spowodowały, że już po kilku latach nawet ta przestrzeń zaczęła być zbyt mała. W roku 1969 Biblioteka otrzymała dwa kolejne pomieszczenia, dzięki czemu osiągnęła łączną powierzchnię blisko 1200 m². Dzięki przeprowadzonym w 1974 roku pracom adaptacyjno-remontowym w jednym kompleksie znalazły się: Czytelnia Ogólna ze 106 miejscami (w 1964 roku wprowadzono w Czytelni Ogólnej wolny dostęp do półek), Czytelnia Czasopism Bieżących z 22 miejscami i Czytelnia Pracowników Nauki dysponująca 6 miejscami. Czytelnia Oddziału Informacji Naukowej posiadała 6 miejsc. Łącznie czytelnie dysponowały 140 miejscami.

Poza Biblioteką Główną, w poszczególnych instytutach, katedrach i zakładach oraz domach akademickich, organizowano także księgozbiory podręczne (biblioteki). Już w 1953 roku działało na terenie uczelni 15 bibliotek, a do roku 1974 sieć bibliotek uczelni tworzyły 22 jednostki organizacyjne. Biblioteka Główna gromadziła czasopisma dla całej sieci bibliotecznej, prowadząc centralne zamówienia, ewidencję i rozdział. Poza tym związek bibliotek zakładowych z Biblioteką Główną był dość luźny. Ograniczał się do funkcji statystycznych, instruktażowych oraz fragmentarycznego katalogowania w ramach prac zleconych. W Bibliotece Głównej zlokalizowany był centralny katalog sieci. Bardziej racjonalną koordynację nadzoru nad bibliotekami zakładowymi datuje się od utworzenia Oddziału Sieci Bibliotecznej w 1974 roku.

Wraz z rozwojem Biblioteki powiększała się stopniowo kadra bibliotekarzy. Na koniec roku 1974 Biblioteka zatrudniała 56 osób (dla porównania w 1950 – 9, 1960 – 18, 1970 – 30 osób).

Jeśli lata przedwojenne były okresem budowy Biblioteki, powojenne zaś odbudowy, to ćwierćwiecze w ramach WSE było już okresem

planowego, systematycznego rozwoju i osiągnięcia standardu biblioteki naukowej.

W pierwszych latach po wojnie podstawę zbiorów stanowiły materiały odzyskane z zasobów przedwojennych oraz liczne dary. W latach późniejszych proporcje źródeł nabycia zmieniały się na korzyść materiałów z kupna. Zadaniem Biblioteki było zapewnić w miarę możliwości literaturę dotyczącą wszystkich przedmiotów wykładanych w szkole. Ze względu na zmieniające się programy nauczania zmieniały się też potrzeby kadry naukowo-dydaktycznej i studentów. Przeszkodą w planowym kompletowaniu księgozbioru były obiektywne trudności z nabyciem nowości krajowych, nie wspominając już o zagranicznych. O ile w przedwojennej kolekcji książek zagranicznych dominowały dzieła w języku niemieckim i francuskim, o tyle po wojnie w rosyjskim i angielskim. Pomimo zmieniających się zakresów wykładanych przedmiotów starano się, aby zbiory Biblioteki w stopniu możliwie pełnym reprezentowały literaturę ekonomiczno-społeczną i dotyczącą towaroznawstwa z naciskiem na kompletowanie publikacji pracowników szkoły, zagadnień regionu Wielkopolski i północno-zachodnich ziem Polski. Dzięki konsekwentnej polityce gromadzenia zbiorów Biblioteka stała się już w latach 60. najpoważniejszą na ziemiach zachodnich księżnicą specjalizującą się w piśmiennictwie ekonomicznym. Dużą wagę przykładano do gromadzenia czasopism, starając się o stworzenie zestawu najbardziej reprezentatywnych dla wykładanych na uczelni dziedzin wiedzy tytułów krajowych i zagranicznych. Ogółem dzięki prenumeracie, darom i wymianie Biblioteka Główna sprowadzała w 1974 roku 1288 tytułów czasopism w 1891 egzemplarzach. Spośród nich 654 pochodziły z zagranicy, w tym 22 z wymiany. Wśród 654 tytułów czasopism zagranicznych 128 było radzieckich. Aż 473 tytuły Biblioteka Główna przekazywała bibliotekom sieci. Wymianę prowadzono ze 168 instytucjami (110 krajowymi i 58 zagranicznymi). Podstawowym materiałem wymiennym Biblioteki były wydawnictwa własne uczelni. W 1974 roku stan zbiorów osiągnął poziom 170 663 wol., w tym: księgozbiór podstawowy (książki i broszury) – 121 716, czasopisma – 22 858. Księgozbiór dydaktyczny zapewniał studentom podręczniki w liczbie: 1 egz. lektury obowiązkowej na 5 studentów i 1 egz. lektury zalecanej na 10 studentów. Od 1960 roku dla studentów zaocznych zamieszkałych poza Poznaniem wdrożono wypożyczanie drogą korespondencyjną.

Biblioteka nadal prowadziła na bieżąco katalog alfabetyczny i odrębnie katalog czasopism oraz opracowywany od 1948 roku katalog systematyczny, wzorowany na działach „Przewodnika Bibliograficznego”, z tym że rozbudowano działy z zakresu dyscyplin ekonomicznych. Poza

wymienionymi katalogami ogólnymi zakładano też katalogi częściowe. Wśród nich: księgozbiorów podręcznych; zagranicznych nabytków zwartych; prac magisterskich, dyplomowych i doktorskich; centralny bibliotek zakładowych; zbiorów zastrzeżonych i jeszcze kilka innych.

W coraz większym stopniu doceniano rolę działalności informacyjnej i dokumentacyjnej. Już w 1954 roku wydzielono w obrębie Oddziału Udostępniania Zbiorów zespół (referat) bibliograficzno-informacyjny. Ze względu na fakt, że obowiązki bibliotek dotyczące informacji naukowej regulowane były odgórnie, w 1964 roku w ramach nowej struktury organizacyjnej ustalonej Zarządzeniem Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 stycznia 1964 roku powstał Oddział Informacji Naukowej. Do jego obowiązków należały: informacja i dokumentacja ekonomiczna, propaganda czytelnictwa, opracowywanie zestawień bibliograficznych, prace naukowe, dydaktyczne i foto-mikrofilmowe. Oddział prowadził także różnorodne kartoteki rejestrujące działalność uczelni i jej pracowników. Były wśród nich m.in. zestawienia: prac naukowo-badawczych ukończonych na uczelni, sprawozdań z wyjazdów zagranicznych pracowników, tłumaczeń wykonanych na uczelni, kart dokumentacyjnych wydawanych przez Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej, publikacji naukowych pracowników uczelni, wycinków prasowych na temat uczelni, przepisów prawnych dotyczących szkolnictwa wyższego, osobowe pracowników uczelni, zawartości ważniejszych polskich czasopism ekonomicznych, planów badań naukowych. Do zadań oddziału należało też upowszechnianie informacji przez organizowanie wystaw i opracowywanie wydawnictw informacyjnych.

Od roku 1954 bibliotekarze włączyli się do prac dydaktycznych – organizowali dla studentów I roku zajęcia z bibliotekoznawstwa. Stopniowo rozszerzono ofertę dydaktyczną o seminaria bibliograficzne dla studentów III roku oraz z zakresu informacji naukowej dla kadry dydaktycznej i doktorantów.

Dużo uwagi poświęcano podnoszeniu kwalifikacji. Dzięki zaangażowaniu w doksztalcanie i doskonalenie zawodowe już w 1964 roku Biblioteka zatrudniała pięć bibliotekarek dyplomowanych, co stanowiło blisko 23% ówczesnego stanu osobowego.

Bogata była działalność publikacyjna pracowników Biblioteki. W omawianym okresie ukazało się ok. 80 prac bibliotekarzy, o różnym charakterze formalnym. Jeszcze w okresie Akademii Handlowej, od 1946 roku, wydawano „Spis Nabytków Biblioteki Akademii Handlowej w Poznaniu”, przemianowany w 1959 roku na „Biuletyn Biblioteki Głównej”. Zwraca także uwagę duża aktywność zewnętrzna przejawiająca się udziałem pracowników w konferencjach, zjazdach, naradach, spotkaniach naukowych

i innych formach kontaktów na forum krajowym i środowiskowym. Pracownicy Biblioteki akcentowali i prezentowali swoje kompetencje poprzez uczestnictwo w dyskusjach i wygłaszanie referatów. O znaczeniu Biblioteki świadczy fakt powierzenia jej w tym okresie organizacji konferencji bibliotek głównych wyższych szkół ekonomicznych, która odbyła się w dniach 11–13 listopada 1958 roku oraz narady przedstawicieli bibliotek wyższych szkół ekonomicznych w dniach 17–18 stycznia 1963 roku.

Biblioteka Główna Akademii Ekonomicznej w Poznaniu (1974–2008)

Kolejny etap w funkcjonowaniu Biblioteki i uczelni rozpoczął się wraz z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1974 roku, które wprowadziło nowe nazwy dla wyższych uczelni ekonomicznych, w tym również dla WSE w Poznaniu.

1 października 1974 roku uczelnia została przemianowana na Akademię Ekonomiczną w Poznaniu (AE), a w 1984 roku zatwierdzono uchwalony przez Senat AE statut uczelni. Zaznaczono w nim bardzo wyraźnie rolę Biblioteki Głównej jako ogólnodostępnej biblioteki naukowej, która wraz z bibliotekami specjalnymi tworzyła jednolity system biblioteczno-informacyjny uczelni. Organami kierującymi Biblioteką zostały: Rada Biblioteczna i dyrektor Biblioteki. W kolejnych wersjach statutu z lat 1991, 2003 i 2007 podkreślana była rola Biblioteki Głównej jako ogólnouczelnianej jednostki organizacyjnej, będącej podstawowym ogniwem systemu biblioteczno-informacyjnego uczelni, wypełniającej zadania: naukowe, dydaktyczne i usługowe. Biblioteka Główna AE działała na zasadach określonych w Ustawie o szkolnictwie wyższym, Ustawie o bibliotekach (nowej od 1997 roku), statucie oraz regulaminach wewnętrznych. Na uwagę zasługują zmieniające się w statucie zapisy związane z Radą Biblioteczną. Już w 1991 roku zniknął w nim dualizm kierowniczy. Rada Biblioteczna stała się organem opiniodawczym rektora i wspomagającym dyrektora Biblioteki, który uczestniczył w jej posiedzeniach z głosem stanowiącym. W statucie z 2003 roku z kolei znalazł się zapis o tym, że dyrektor Biblioteki będzie uczestniczył w posiedzeniach Rady Bibliotecznej z głosem doradczym, a wreszcie w statucie z roku 2007 określono, że dyrektor Biblioteki Głównej **może** uczestniczyć w posiedzeniach Rady z głosem doradczym.

Za tymi zmianami musiały iść, co zrozumiałe, zmiany organizacyjne w strukturze samej Biblioteki. 1 marca 1977 roku zaczął obowiązywać

znowelizowany regulamin określający organizację wewnętrzną oraz zakres działania poszczególnych komórek. W strukturze Biblioteki Głównej utworzono sześć oddziałów: 1. Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów, 2. Opracowania Zbiorów z Sekcją Katalogów, 3. Udostępniania Zbiorów z sekcjami: Czytelń i Wypożyczania Zbiorów, 4. Magazynów i Konserwacji Zbiorów, 5. Sieci Bibliotek Uczelni, 6. Informacji Naukowej z Sekcją Dokumentacji i Sekcją Informacji. Prócz tego w strukturze organizacyjnej widniała, ale pozostawała bez obsady kadrowej, Samodzielna Sekcja Zmechanizowanych Prac Bibliotecznych i Reprografii. W takiej strukturze Biblioteka Główna działała do grudnia 1981 roku. Od stycznia 1982 do końca 1984 roku funkcjonowała w przejściowej strukturze organizacyjnej, zatwierdzonej na początku każdego roku akademickiego przez prorektora ds. nauki. Ostatecznie 1 stycznia 1985 roku wyodrębniono w Bibliotece dwa oddziały: 1. Zbiorów z trzema sekcjami: Wydawnictw Zwartych i Zbiorów Specjalnych; Wydawnictw Ciągłych; Magazynów i Konserwacji Zbiorów, 2. Obsługi Użytkowników z trzema sekcjami: Dokumentacji i Informacji Naukowej; Czytelń; Wypożyczania Zbiorów. Dodatkowo utworzono Samodzielne Stanowisko ds. Bibliotek Specjalnych. Taka struktura organizacyjna utrzymała się do końca września 1995 roku.

Najtrudniejszy problem w działalności Biblioteki stanowiły nadal warunki pracy i obsługi czytelników. Postępujący szybko przyrost zbiorów (w roku akademickim 1981/82 księgozbiór Biblioteki osiągnął 200 tys. wol. wydawnictw zwartych i ciągłych) wywołał potrzebę organizowania punktów ich przechowywania w kilku miejscach Poznania, a nawet w odległym o 70 km Władysławowie. Mimo problemów lokalowych jesienią 1982 roku uruchomiona została dysponująca czterema miejscami piąta czytelnia: Zbiorów Statystycznych. W roku 1983 powierzchnia użytkowa Biblioteki wzrosła do ok. 1500 m². Biblioteka otrzymała wówczas do zagospodarowania pomieszczenia piwniczne Domu Studenckiego „Feniks” przy ul. Dożynkowej. Przejęła także pomieszczenia magazynowe uczelni przy ul. Za Groblą. Dzięki temu mogła zrezygnować z pomieszczeń pomocniczych w odległym Władysławowie. Nie złagodziło to bynajmniej problemu. Pod koniec lat 80. już ponad 50% zbiorów przechowywanych było poza magazynem głównym. Taka sytuacja zdecydowanie wydłużała czas realizacji części rewersów, a przedłużająca się budowa Collegium Altum, nowego budynku uczelni przy ul. Powstańców Wielkopolskich 16, gdzie planowano przenieść siedzibę Biblioteki, dodatkowo komplikowała niełatwą sytuację.

Na szczęście w grudniu 1991 roku możliwe okazało się zagospodarowanie przez Bibliotekę części pomieszczeń przeznaczonych dla niej w Collegium Altum. Na początek na II piętrze, a w latach 1992 i 1993

zagospodarowano na magazyny kolejne pomieszczenia, odpowiednio na III i IV piętrze. Dzięki temu na koniec roku 1993 łączna powierzchnia użytkowa Biblioteki Głównej osiągnęła 3100 m².

Ukoronowaniem wieloletnich zabiegów mających na celu poprawę warunków bytowych była uroczysta inauguracja pracy Biblioteki w nowych pomieszczeniach Collegium Altum, która odbyła się 7 października 1995 roku. Niewątpliwie było to jedno z kluczowych wydarzeń w całych jej dziejach, wprowadzające ją na zupełnie nowe tory rozwoju. Łącznie Biblioteka otrzymała wówczas do zagospodarowania 5600 m² powierzchni, a do tego należy jeszcze dodać 400 m², które pozostawiono jej do użytkowania w gmachu głównym uczelni. Na starym miejscu pozostał, w odremontowanym pomieszczeniu przyziemia, Oddział Księgozbioru Studenckiego, oferujący użytkownikom w systemie bezpośredniego dostępu do zbiorów ponad 60 tys. podręczników i skryptów.

W nowym budynku użytkownicy Biblioteki mieli do dyspozycji blisko 400 miejsc w przestronnych, nowoczesnych czytelniach. Na II piętrze udostępniano książki, na III zaś czasopisma. Czytelnicy uzyskali bezpośredni dostęp do znacznej części księgozbioru podstawowego, czasopism bieżących oraz wydzielonych kolekcji specjalnych. Ogółem w czytelniach z wolnym dostępem do zbiorów znalazło się ok. 50 tys. wol. Zamówienia ze zbiorów magazynowych realizowano bez dłuższego oczekiwania. Zapewnione zostały usługi kserograficzne. Czytelnie i pracownie w nowym budynku zostały wykończone i wyposażone na ówczesnym poziomie standardów światowych. Śmiało można było zaliczyć Bibliotekę Główną Akademii Ekonomicznej w Poznaniu do grona najbardziej nowoczesnych w Europie Środkowo-Wschodniej. Szczególnym wyrazem uznania dla jej dokonań było odznaczenie Biblioteki, 30 maja 1996 roku, przyznawanym przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich medalem Bibliotheca Magna Perennisque: *Na długą pamięć o wkładzie w dzieło polskiego bibliotekarstwa*.

Od momentu pierwszych działań związanych z przeprowadzką do Collegium Altum Biblioteka działała w tzw. tymczasowej strukturze organizacyjnej, przekształconej ostatecznie w stałą 1 lutego 1997 roku. Wyodrębniono wówczas trzy oddziały: 1. Wydawnictw Zwartych i Zbiorów Specjalnych z sekcjami: Zbiorów i Obsługi Użytkowników, 2. Wydawnictw Ciągłych i Zbiorów Specjalnych również z sekcjami: Zbiorów i Obsługi Użytkowników, 3. Księgozbioru Studenckiego. Prócz tego widniały jeszcze w strukturze dwa samodzielne stanowiska: ds. Bibliotek Specjalnych (w 2003 przekształcone w Samodzielne Stanowisko ds. Promocji) i utworzone w 1996 roku ds. Komputeryzacji. Z końcem września 2008 roku, po 35 latach kierowania Biblioteką przeszedł na emeryturę

prof. dr hab. Jan Sójka. Od 1 października tego roku do chwili objęcia stanowiska przez nową dyrektora w styczniu 2009 roku obowiązki dyrektora pełniła mgr Maria Jolanta Wardaszko. 19 grudnia 2008 roku przywrócono po wielu latach stanowisko zastępcy dyrektora, które objęła i pełniła do końca sierpnia 2012 roku mgr Maria Jolanta Wardaszko.

Obok licznych zmian w samej Bibliotece Głównej na przestrzeni lat zmieniało się także jej najbliższe otoczenie. W roku akademickim 1977/78 została przeorganizowana sieć bibliotek uczelni. W wyniku wdrożenia z dniem 1 stycznia 1978 roku nowej struktury Biblioteka Główna nadzorowała, przez Oddział Sieci Bibliotek Uczelni, działalność 19 bibliotek. Kolejne istotne zmiany w strukturze sieci bibliotecznej nastąpiły w roku 1992. Konieczność ich przeprowadzenia wynikała z przejścia uczelni na strukturę katedralną. W związku z tym 1 lutego 1992 roku zaczęła obowiązywać struktura przejściowa sieci bibliotecznej AE, którą tworzyły: Biblioteka Główna, biblioteki międzykatedralne, biblioteki katedr i jednostek pozawydziałowych. Zlikwidowano ostatecznie biblioteki w domach studenckich, co zmniejszyło liczbę bibliotek w sieci z 19 do 16. W kolejnych latach reorganizowano kolejne biblioteki sieci. Ostatecznie rok 2000 stał się ostatnim rokiem istnienia 14 bibliotek specjalnych uczelni należących do sieci bibliotecznej. Zbiory tych bibliotek 31 grudnia 2000 roku osiągnęły wielkość 89 309 wol. wydawnictw zwartych i ciągłych. Zgodnie z Zarządzeniem Rektora sieć biblioteczna AE formalnie przestała istnieć 1 stycznia 2001 roku. Zbiory bibliotek sieci zostały przejęte w części przez Bibliotekę Główną lub stały się zaczątkiem tworzonych od tej pory księgozbiorów podręcznych katedr, jednostek międzywydziałowych i pozawydziałowych.

Od roku 1997 na potrzeby studentów początkowo trzech, później kolejnych zamiejscowych ośrodków studiów wyższych, które uczelnia prowadziła poza Poznaniem, finansowano i uruchamiano, na zasadzie depozytu, księgozbiory w lokalnych bibliotekach. Biblioteka Główna gwarantowała pomoc merytoryczną i konsultacje oraz, przez Stanowisko ds. Bibliotek Specjalnych, koordynowała rozliczenia tych ośrodków z Działem Finansowym uczelni. Podobne księgozbiory uruchamiane były w kolejnych trzech ośrodkach od 1998 roku.

Pod koniec roku 1995, a więc już po przeprowadzce do nowej siedziby, zbiory Biblioteki sięgały blisko 290 tys. wol. W latach 80. i na początku 90., w okresie kiedy coraz głębszej destabilizacji ulegał krajowy rynek książki, ogromną rolę odgrywały przychody ze źródeł innych niż kupno. Wpływy spoza zakupu sięgały w tamtych latach nawet ponad 50%. W dużej mierze, choć nie tylko, było to zasługą bezpłatnego przydziału z Wydawnictwa AE. Cenne dary przekazały m.in. Ambasada Amerykańska, Brother's

Brother Foundation i Fundacja Charytatywna Kongresu Polonii Amerykańskiej. Ponadto wiele książek obcojęzycznych przekazała Fundacja Biblioteka Ekologiczna, a z końcem 1992 roku przejęto ok. 1 tys. książek niemiecko- i anglojęzycznych z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu.

Dzięki staraniom o pozauczelniane źródła finansowania zwiększano uczelnianą pulę środków na zakup i prenumeratę niezbędnej literatury. Zaowocowało to w 1991 roku m.in. włączeniem Biblioteki do udziału w korzystaniu ze środków Fundacji Volkswagena przeznaczonych na zakup literatury obcojęzycznej. Z kolei w 1994 roku znaczący udział w zakupach miały środki z programu TEMPUS. Bezprecedensowym wydarzeniem tego roku było przyznanie Bibliotece przez Poznańską Fundację Własności Prywatnej „Sami Sobie” limitu 500 mln zł na zakup podręczników. Wystarczyło to na zakup ponad 4 tys. wol. Od stycznia 1994 roku zaczęły także wpływać do Biblioteki książki wydawców niemieckich (i nie tylko) w ramach przyznanego przez Federalne Ministerstwo Edukacji i Nauki Niemiec limitu 70 tys. marek.

Oprócz dużych, spektakularnych źródeł wpływów i uzyskanych kwot Biblioteka nadal utrzymywała regularne kontakty wymienne z partnerami krajowymi i zagranicznymi. Rola tej formy kompletowania zbiorów systematycznie malała. O ile w roku 1974 wymiana prowadzona była ze 168 instytucjami (110 krajowymi i 58 zagranicznymi), o tyle w roku 1995 już tylko z 98 (54 krajowymi i 44 zagranicznymi), by w roku 2008 pozostało ich już tylko 49 (45 krajowych i 4 zagraniczne). Oczywiście, wymiana nie była jedyną formą współpracy z innymi bibliotekami. Na forum krajowym wynikała też choćby z udziału Biblioteki w ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, natomiast jej pracownicy angażowali się w liczne działania towarzystw naukowych, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz środowiskowe i krajowe seminaria, sesje i konferencje. Wśród wartych odnotowania wydarzeń jest zorganizowana przez Bibliotekę AE w dniach 19–20 września 1977 roku ogólnopolska sesja naukowa *Organizacja informacji naukowej w zespole bibliotek specjalnych*. Z kolei od 26 do 28 września 1984 roku w Błażejewku Biblioteka Główna zorganizowała międzynarodowe seminarium porównawcze na temat udziału biblioteki uczelnianej w procesie dydaktyczno-wychowawczym szkoły wyższej. Długoletnie tradycje miała współpraca z Biblioteką Wyższej Szkoły Handlowej w Lipsku, Biblioteką Uniwersytecką w Tilburgu i Biblioteką Uniwersytecką w Konstancji. Z tymi instytucjami prowadzono bezpośrednie wypożyczenia oraz wymianę druków zbędnych i wydawnictw własnych. W 1989 roku od Biblioteki Uniwersyteckiej w Konstancji otrzymano w darze czytnik mikrofilmów i 20. wydanie Zeitschriften-Datenbank (Centralnego Katalogu Czasopism Bibliotek RFN) na mikrofilmach. Dzięki temu w październiku

1989 roku rozpoczęto eksploatację mikrofisz ZDB w systemie gwarantującym uzyskanie odbitki kserograficznej artykułu z czasopism znajdujących się w Bibliotece Uniwersyteckiej w Konstancji. Znaczące efekty przynosiła również współpraca z Deutsches Bibliotheksinstitut w Berlinie oraz z Biblioteką Konsulatu Amerykańskiego w Poznaniu.

W rozpoczynający się w 1974 roku nowy etap historii uczelni Biblioteka weszła jako organizacja prężnie działająca, z przygotowaną fachową kadrą i znacznymi zasobami zbiorów. Zmagając się z problemami lokalowymi, podążała jednocześnie drogą wytyczoną przez tendencje nowoczesnego bibliotekarstwa i informacji naukowej. W 1976 roku jako jedna z pierwszych w Polsce uruchomiła kserografy do kopiowania własnych zbiorów na potrzeby użytkowników, a w 1977 roku wykorzystwała urządzenia telewizji przemysłowej do kontroli czyteln. Z początkiem 1975 roku zamknięto katalog rzeczowy w klamrach. Wykorzystując automat organizacyjny Optima 528, Biblioteka przystąpiła do katalogowania na znormalizowanych kartach formatu międzynarodowego i dostosowywała opis do nowej normy bibliograficznej. W roku akademickim 1982/83 opracowała i wydała pierwsze w Polsce Karty Informacyjne dla użytkowników Wypożyczalni, Czyteln, Głównego Katalogu Alfabetycznego i Głównego Katalogu Rzeczowego. Celem zwiększenia skuteczności zwrotów wypożyczonych książek – nowością krajową – było wprowadzenie 1 października 1982 roku do regulaminu udostępniania zbiorów zasady stosowania sankcji finansowych w razie przekroczenia terminu zwrotu. Dążąc do przygotowania studentów akademii do umiejętnego korzystania ze zbiorów, bibliotekarze prowadzili ze studentami semestru zerowego oraz I roku studiów stacjonarnych i zaocznych zajęcia z przysposobienia bibliotecznego oraz ze studentami II roku studiów stacjonarnych i III roku zaocznych – zajęcia z podstaw informacji naukowej.

Biblioteka wspierała nauczycieli akademickich w przygotowywaniu materiałów i w korzystaniu z narzędzi dydaktycznych, ale też stanowiła ważne ogniwo w rozwoju i upowszechnianiu działalności naukowej. W 1977 roku przygotowała projekt Uczelnianego Systemu Dokumentacyjno-Informacyjnego (USDI) i podjęła intensywne prace nad wdrożeniem Zarządzenia Rektora w tej sprawie. Celem systemu było stworzenie kompleksowego zbioru informacji o działalności naukowo-badawczej akademii, gromadzenie i ochrona dokumentów źródłowych będących wynikiem tej działalności oraz usprawnienie obiegu informacji na poziomie uczelni i krajowego systemu informacji. Bibliotece wyznaczono centralne funkcje w zakresie realizacji wprowadzonego w październiku 1977 roku systemu. W ramach USDI prowadzono podsystemy: prac naukowo-badawczych; publikacji pracowników uczelni; tłumaczeń; prac

dyplomowych, magisterskich i podyplomowych; współpracy naukowej z zagranicą; konferencji, sesji, sympozjów; lektur (w podsystemie Lektury wdrożonym w 1979 roku we współpracy z pracownikami naukowo-dydaktycznymi aktualizowano zbiór informacji o tytułach lektur, wykładowcach i prowadzonych przedmiotach, w poszczególnych latach akademickich wydawano aktualizowany wykaz lektur dla wszystkich rodzajów i kierunków studiów). Biblioteka gromadziła, opracowywała i udostępniała dokumenty źródłowe (lub ich kopie) i karty rejestracyjne przekazywane z innych jednostek akademii. Na ich podstawie Oddział Informacji Naukowej tworzył pochodne nośniki informacji. Do publikowania informacji wynikających z systemu upoważniona została jedynie Biblioteka Główna. Jedną z konsekwencji wprowadzonego systemu było zwiększenie roli informacyjnej Biblioteki. Przez cały czas kontynuowano tworzenie, uzupełnianie i aktualizowanie katalogów cząstkowych i kartotek specjalnych.

Rok 1983 okazał się natomiast ostatnim, w którym ukazał się „Biuletyn Biblioteki Główniej”. Pismo wydawane od 1959 roku ukazywało się również pod tytułami „Wykaz Nabytków Biblioteki Główniej” i „Informacje Biblioteki Główniej”. „Biuletyn” w latach 1976–1980 zawierał spisy bibliograficzne *Publikacje pracowników Akademii Ekonomicznej w Poznaniu wydane w roku...* Oprócz „Biuletynu” przeznaczonego głównie dla odbiorcy zewnętrznego ukazywały się w tym okresie liczne wydawnictwa informacyjne, przeznaczone w znacznej mierze do użytku służbowego. Warto tutaj wymienić wydawany w latach 1974–1992 rocznik „Informacja Adresowana” powiadamiający o ciekawszych dokumentach gromadzonych przez Bibliotekę. Roczniki 1975–1980 zawierały informacje o niepublikowanych pracach naukowo-badawczych zrealizowanych na uczelni i zagranicznych podróżach służbowych pracowników, a roczniki 1979 i 1980 dodatkowo jeszcze *Bibliografię artykułów i notatek prasowych o Akademii Ekonomicznej za rok akademicki...* W latach 1993–2008 „Informacja Adresowana” ukazywała się pod zmienionym tytułem, „Czasopisma: zaprenumerowane i otrzymywane drogą darów i wymiany przez Bibliotekę Główną Akademii Ekonomicznej w Poznaniu”. W latach 1974–2008 wydawany był także „Wykaz Nabytków” (z założenia miał to być dwutygodnik), zaś w latach 1975–1981 rocznik „Wykaz Nabytków Bibliotek Sieci Uczelnianej”. W latach 1977–1978 ukazały się dwa zeszyty „Ekonomiki Turystyki”, zawierające spisy treści gromadzonych przez Bibliotekę czasopism, w których poruszana była problematyka ekonomiki turystyki. Równie krótki żywot miał *Indeks czasopism otrzymywanych przez placówki informacyjne miasta Poznania*. Opublikowany był dwukrotnie, za lata 1982–1984 (wyd. 1985) i 1985–1987 (wyd. 1988). Biblioteka

uczestniczyła w przygotowywaniu materiałów przeznaczonych dla studentów. Wspomnieć tutaj warto dwanaście *Poradników informacyjnych dla studentów...*, które ukazały się w latach 1980–1984 w postaci maszynopisów powielanych.

Imponująco wygląda dorobek publikacyjny pracowników Biblioteki Głównej AE. Składa się nań ponad 860 pozycji o różnym charakterze formalnym, ilustrujących podejmowaną przez bibliotekarzy problematykę badawczą z zakresu bibliotekoznawstwa, bibliografii, szeroko pojętej nauki o książce oraz informacji naukowej. Wśród licznych dokonań publikacyjnych pracowników Biblioteki na szczególną uwagę zasługują prace bibliograficzne dokumentujące dorobek pracowników uczelni. Początek tej działalności sięga roku 1956. W jubileuszowym opracowaniu z okazji 30-lecia uczelni ukazała się *Bibliografia opublikowanych prac czynnych pracowników nauki Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu* autorstwa Hanny Maciejewskiej. W roku 1966 w Oddziale Informacji Naukowej utworzono kartotekę publikowanych prac pracowników od roku 1926 i uzupełniano ją na bieżąco. Dzięki temu możliwe było ułatwienie sporządzania okresowych zestawień. W latach 1956–2007 ukazało się 31 zestawień bibliograficznych publikacji pracowników uczelni: 9 jako publikacje samoistne wydawniczo, a 22 w wydawnictwach ciągłych i opracowaniach zbiorowych. Zestawienia za lata 1956–1973 umieszczone zostały w „Rocznikach Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Poznaniu”. Po zmianie nazwy uczelni na Akademię Ekonomiczną bibliografie publikacji pracowników ukazywały się w latach 1978–1982 w „Informacjach Biblioteki Głównej”, przy czym obejmowały publikacje wydane w latach 1976–1980. W latach późniejszych bibliografia przyjęła postać samoistną wydawniczo. Do roku 1973 bibliografię pracowników uczelni opracowywała Hanna Maciejewska, 5 zestawień opublikowanych w „Informacjach Biblioteki Głównej” opracowała Zdzisława Borowska. Następne, już wydane samoistnie, opracowali: Seweryn Drozdowski – 2 zestawienia, Barbara Rossa – 4 i Agnieszka Dolińska – 3. Od listopada 2001 roku *Bibliografia publikacji pracowników*, zawierająca obecnie dane od początku dziejów uczelni, udostępniana jest online w systemie Expertus. Udostępnianie w Internecie tworzonych w bibliotekach baz oraz informacji o zbiorach własnych i innych bibliotek było przełomem w pracy bibliotecznej, a tym samym w dziejach Biblioteki Głównej AE.

Początek komputeryzacji Biblioteki AE przypada na rok 1990. W ramach wyposażenia otrzymała pierwszy mikrokomputer IBM wraz z drukarką. W roku 1991 jeszcze dwa, a następne w kolejnych latach. W drugiej połowie 1992 roku w ramach działań promocyjnych Biblioteka uzyskała, do bezpłatnego użytkowania, system Lech BMS. Równoległe Komitet

Badań Naukowych przyznał środki na wdrożenie tego systemu wraz z zestawami komputerowymi. Dzięki intensywnym działaniom w roku 1993 system Lech został wdrożony do użytkowania. Wypożyczalnia założyła bazę użytkowników, zaczął być eksploatowany podsystem katalogowania. W 1994 roku wszystkie konta czytelników wprowadzono do bazy komputerowej, a każda osoba korzystająca z Wypożyczalni otrzymała Identyfikator Czytelnika z kodem paskowym. Ostatecznie w 1995 roku wykorzystywano dwa moduły Lecha: katalogowanie i udostępnianie. Przełomowym wydarzeniem roku 1996 nie tylko dla Biblioteki AE, ale dla całego poznańskiego środowiska akademickiego było utworzenie Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych (PFBN). Inicjatywa rektorów poznańskich uczelni przyspieszyła proces komputeryzacji bibliotek naukowych. W tym samym roku Biblioteka rozpoczęła udostępnianie na CD licencjonowanych baz danych. W końcu roku 1997 w Bibliotece zainstalowanych było już 47 komputerów. Stało się to możliwe m.in. dzięki przejęciu przez PFBN z Fundacji Mellona, na prawach depozytu, 30 komputerów. W roku 1997 udostępniono w Internecie pierwszą bazę danych tworzoną w Bibliotece: *Czasopisma zagraniczne w Poznaniu*. Była to internetowa wersja środowiskowego katalogu czasopism zagranicznych opracowywanego w systemie Expertus. Prace nad tym katalogiem rozpoczęto już w 1983 roku, wówczas pod nazwą Środowiskowy katalog czasopism otrzymywanych z krajów kapitalistycznych przez placówki informacyjne m. Poznania. Współpraca poznańskich bibliotek naukowych w ramach PFBN zaowocowała wprowadzeniem wspólnego systemu biblioteczno-informacyjnego Horizon. W efekcie w 1999 roku udostępniono w Internecie katalog OPAC Biblioteki Głównej AE w Poznaniu. Równolegle nadal prowadzone były katalogi tradycyjne. Prowadzenia kartkowego katalogu głównego zaprzestano z końcem roku 2004, nadal jednak tworzone katalog topograficzny i katalogi cząstkowe. Oprócz katalogu OPAC i tradycyjnych rozwijano również udostępnianie online kolejnych baz własnych, wszystkich tworzonych w systemie Expertus. Jak wspomniano powyżej, w roku 2001 udostępniona została *Bibliografia publikacji pracowników Akademii Ekonomicznej w Poznaniu od roku 2000*, w roku 2005 baza *Lektury*, w 2007 zaś baza *Wycinki prasowe o Akademii Ekonomicznej w Poznaniu*. W roku 2007 na platformie Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej uruchomiona została Biblioteka Cyfrowa Biblioteki Głównej Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.

Zgodnie z Zarządzeniem Rektora z dnia 19 lutego 2004 roku na uczelni został wprowadzony Internetowy System Bibliograficzny (ISB). Z założenia zadaniem ISB było zebranie w jednym miejscu informacji o publikacjach, jak również dokumentacji działań pozapublikacyjnych

(pozyskiwanie środków na badania, uczestnictwo w radach komitetów naukowych, konferencjach itp.) celem ich dalszego przetwarzania. ISB podzielono na cztery moduły, z których jeden, System Bibliograficzny, rejestrujący dorobek publikacyjny znalazł się w sferze bezpośredniej współpracy z Biblioteką. Zadaniem Biblioteki w tym module było weryfikowanie poprawności formalnej opisów zgłaszanych publikacji.

Na koniec grudnia 2008 roku zbiory Biblioteki liczyły 427 693 wol. Z tego w księgozbiornie podstawowym było 199 427 wol. wydawnictw zwartych i 64 989 wol. wydawnictw ciągłych. Coraz poważniejszą rolę odgrywały w ofercie Biblioteki elektroniczne źródła informacji naukowej, które w 2001 roku osiągnęły ustabilizowany poziom dostępu do ok. 30 tytułów baz danych. W 2007 roku zainstalowano i udostępniono pracownikom i doktorantom (a w 2010 również studentom) specjalny rodzaj serwera proxy Hidden Automatic Navigator umożliwiający autoryzowany dostęp do baz danych, również spoza sieci uczelnianej.

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu (2008–)

Zgodnie z zapisami nowej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku uczelnie zyskały możliwość zmiany nazwy na tzw. uniwersytety branżowe. Dzięki spełnieniu koniecznych w tym celu warunków z dniem 27 grudnia 2008 roku Akademia Ekonomiczna w Poznaniu zmieniła nazwę na Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu. Nowy statut uczelni wszedł w życie 1 września 2009 roku. Wyraźnie zaznaczone zostało w nim miejsce Biblioteki Głównej jako jednostki wypełniającej zadania naukowe, informacyjne, dydaktyczne i usługowe oraz pełniącej czołową i innowacyjną funkcję w systemie biblioteczno-informacyjnym. Utrzymany został zapis dotyczący warunkowego udziału dyrektora Biblioteki Głównej w posiedzeniach Rady Bibliotecznej (organu opiniodawczego rektora w sprawach systemu biblioteczno-informacyjnego) z głosem doradczym.

Zmianom dokonującym się w życiu uczelni towarzyszyły zasadnicze zmiany w życiu Biblioteki. Z początkiem roku 2009 funkcję dyrektora objęła dr Maria Anna Jankowska. W praktyce kierowała Biblioteką niespełna rok, ponieważ najpierw skorzystała z urlopu bezpłatnego od 14 grudnia 2009 do 6 czerwca 2010 roku, a wkrótce potem doszło do rozwiązania jej umowy o pracę. Podczas nieobecności dyrektor Jankowskiej oraz po rozwiązaniu umowy o pracę, od 26 czerwca do 31 grudnia 2010 r. Biblioteką kierowała zastępca dyrektora mgr Maria Jolanta Wardaszko.

W ciągu ledwie dwóch lat (2009 i 2010) przypadających na okres kierowania Biblioteką przez dr Jankowską i mgr Wardaszko miało miejsce kilka zdarzeń bardzo istotnych dla jej funkcjonowania i rozwoju usług.

1 września 2009 roku wprowadzono nową strukturę organizacyjną, zgodnie z którą w Bibliotece działały trzy oddziały: 1. Zarządzania Zbiorami Drukowanymi i Elektronicznymi z trzema sekcjami: Gromadzenia; Opracowania Wydawnictw Zwartych; Gromadzenia i Opracowania Wydawnictw Ciągłych, 2. Informacji Naukowej, Szkoleń i Obsługi Użytkowników z trzema sekcjami: Szkoleń, Baz Danych i Digitalizacji; Obsługi i Informacji Czytelnicy Książek; Obsługi i Informacji Czytelnicy Czasopism, 3. Księgozbioru Studenckiego. Prócz tego wyodrębnione zostały: podległa bezpośrednio dyrekcji Sekcja Administracyjno-Gospodarcza i Samodzielne Stanowisko ds. Promocji i Rozwoju Biblioteki. Szybko postępował rozwój usług elektronicznych. W 2009 roku udostępniono na terenie czytelni możliwość korzystania z Internetu za pośrednictwem wi-fi, dla użytkowników Wypożyczalni wprowadzono możliwość elektronicznej prolongaty terminu zwrotu książek (w następnym roku wdrożono usługę elektronicznego powiadamiania o zbliżającym się terminie zwrotu), wdrożono do udostępniania w Internecie kolejną własną bazę: *Prace licencjackie, magisterskie i podyplomowe*, zamknięto zaś w połowie roku bazę *Czasopisma zagraniczne w Poznaniu*. 30 czerwca 2009 roku były w niej informacje z 50 bibliotek o 9853 tytułach czasopism. Od stycznia 2009 roku obowiązywało Zarządzenie Rektora w sprawie zasad zamieszczania w Wielkopolskiej Bibliotece Cyfrowej rozpraw doktorskich. Dzięki temu do końca grudnia 2010 roku udostępniono w Internecie 79 rozpraw doktorskich (do końca 2016: 272). Kluczowym dla pracy Biblioteki wydarzeniem było przystąpienie w maju 2010 roku do współpracy z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym NUKAT. W tym samym roku na stronie internetowej Biblioteki umieszczone zostały materiały do szkolenia bibliotecznego online w językach polskim i angielskim, zaprzestano jednocześnie prowadzenia zajęć z przysposobienia bibliotecznego.

Decyzją władz uczelni w 2010 roku, po wydzieleniu części Czytelnicy Czasopism i modernizacji pomieszczeń, przeniesiono z gmachu głównego do Collegium Altum Oddział Księgozbioru Studenckiego. W ten sposób powierzchnia ogólna Biblioteki zmniejszyła się o 400 m², do ok. 5600 m². A to, po przeniesieniu do magazynów w Collegium Altum blisko 95 tys. wol. księgozbioru dydaktycznego, wydzieleniu już wcześniej w magazynach przestrzeni na potrzeby Wydawnictwa UEP, a także wieloletnim deponowaniu w Bibliotece prac dyplomowych, spowodowało niebezpieczeństwo szybkiego zapelnienia magazynów.

1 stycznia 2011 roku funkcję dyrektora powierzono mgrowi inż. Romanowi Tomaszewskiemu. W marcu tego roku wprowadzono do struktury organizacyjnej Biblioteki nowy element nazywany zespołem zadaniowym. Pierwszy powołany został zespół zadaniowy pod nazwą Ośrodek Historii UEP. Tego rodzaju koncepcja pracy, polegająca na tworzeniu spośród pracowników różnych agend doraźnych zespołów do zadań specjalnych, szybko sprawdziła się w praktyce. Ośrodek Historii od początku funkcjonuje jako stały zespół zadaniowy, wyodrębniony w strukturze organizacyjnej Biblioteki. Powoływany przez dyrektora spośród jej pracowników, pozostaje w ścisłej współpracy z powoływaną przez rektora Radą Programową do spraw upowszechniania historii i tradycji UEP. Inne zespoły zadaniowe ustanawiane są przez dyrektora w zależności od potrzeb i nie mają stałego miejsca w strukturze organizacyjnej. Kolejne zmiany strukturalne nastąpiły 1 września 2012 roku i związane były z likwidacją Oddziału Zarządzania Zbiorami Drukowanymi i Elektronicznymi wraz z trzema sekcjami i utworzeniem oddziałów: Gromadzenia Zbiorów i Opracowania Zbiorów. Pogarszająca się sytuacja kadrowa Biblioteki (w latach 2014–2015 ubyło osiem etatów) wymusiła kolejne zmiany. Reorganizacja wprowadzona 1 września 2016 roku doprowadziła do likwidacji Oddziału Informacji Naukowej, Szkoleń i Obsługi Użytkowników wraz z trzema sekcjami. W zamian utworzono dwa oddziały: Czytelni i Informacji Naukowej. Zlikwidowane zostały również stanowiska zastępcy dyrektora i Samodzielne ds. Promocji i Rozwoju.

Na koniec grudnia 2016 roku Biblioteka miała 41 etatów. Jest to najniższy stan osobowy, jaki osiągnęła w okresie działalności w pomieszczeniach Collegium Altum. Dla porównania 31 grudnia 1995 roku, czyli tuż po przeprowadzce do nowych przestronnych pomieszczeń, Biblioteka zatrudniała 53 osoby, z których 50 pracowało na pełnych etatach, a 3 w niepełnym wymiarze czasu pracy. W 2016 roku średnia wieku wszystkich zatrudnionych wynosiła w przybliżeniu 43,8 lat. Spośród zatrudnionych ponad 80% posiadało wykształcenie wyższe (w tym gronie troje bibliotekarzy dyplomowanych).

Jak wspomniano powyżej, po roku 2010 ponownie przed Biblioteką zaczęły się rysować trudności z przechowywaniem zbiorów w magazynach, dlatego z zadowoleniem przyjęto decyzję rektora, by prace dyplomowe obronione po roku 2013 gromadzić w Archiwum UEP, a nie – jak dotychczas – w Bibliotece. W trosce o zabezpieczenie miejsca w magazynach równolegle kontynuowane są działania polegające na selekcji i scalaniu zbiorów magazynowych. Szczególnie dotyczy to zdezaktualizowanego w dużej mierze księgozbioru studenckiego.

Do końca roku 2016 zbiory Biblioteki osiągnęły stan 467 737 wol. Składały się nań: 221 691 wol. księgozbioru podstawowego i 87 186 wol. księgozbioru dydaktycznego, 82 274 wol. wydawnictw ciągłych, 74 447 wol. bardzo bogatego zbioru maszynopisów oraz inne zbiory specjalne. Systematycznie kontynuowane jest wprowadzanie do katalogu komputerowego informacji o zbiorach starszych, pozostających nadal jedynie w katalogach kartkowych. Docelowym efektem tego rodzaju retrospekcji będzie pełna elektroniczna informacja o zbiorach Biblioteki. Do końca roku 2016 w katalogu komputerowym znalazły się rekordy bibliograficzne nabytków od roku 1976.

Kompletowany przez 90 lat księgozbiór podstawowy dostosowywany był do potrzeb wykładanych na uczelni dziedzin wiedzy i zmieniał się wraz z pojawieniem się nowych kierunków i specjalności. W rezultacie dostępny w Bibliotece w chwili obecnej zbiór obejmuje głównie książki i czasopisma z zakresu szeroko pojętych nauk ekonomiczno-społecznych, na czele z ekonomią, finansami i rachunkowością, naukami o zarządzaniu, gospodarką przestrzenną i turystyczną, międzynarodowymi stosunkami gospodarczymi, polityką społeczną, towaroznawstwem, jak również statystyką, demografią, socjologią, naukami politycznymi i prawnymi, administracją publiczną, ubezpieczeniami, a dalej z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych i stosowanych (np. rolnictwo), a także humanistycznych. Na podkreślenie zasługuje duża wartość znacznej części starszych zbiorów, sięgających lat 80. XIX wieku. Należy tutaj zwrócić uwagę na specjalistyczne monografie ekonomiczno-społeczne oraz wydawnictwa ciągłe. Przeprowadzona analiza wstępna wykazała, że za okres do 1950 roku wyłonić można ok. 1700 tytułów wydawnictw ciągłych. W wielu wypadkach nie są to czasopisma *sensu stricto*, lecz np. sprawozdania okresowe wielkopolskich i ogólnopolskich organizacji, instytucji i przedsiębiorstw o charakterze finansowo-gospodarczym. Częste zmiany programów kształcenia na uczelni spowodowały, że w przypadku wielu tytułów czasopism nie zachowano ciągłości gromadzenia.

Polityka gromadzenia zbiorów prowadzona obecnie w Bibliotece opiera się na trzech podstawach:

- planowym gromadzeniu zbiorów użytecznych zgodnie z kierunkami kształcenia na UEP,
- dostosowaniu się do możliwości finansowych oraz powierzchni magazynowych,
- maksymalizowaniu dostępu do elektronicznych źródeł informacji naukowej.

Szeroki zakres i duża dynamika zmian kierunków i specjalności reprezentowanych obecnie na uczelni powodują, że znaczne środki finan-

sowe muszą być przeznaczane na uzupełnianie księgozbioru podstawowego. W roku 2016 wpłynęło do niego ponad 2,5 tys. wol., przy czym w ostatnich latach zdecydowanie dominuje kupno. Ze względu na nieopłacalność wymiany jako formy pozyskiwania nabytków już od kilku lat niemal całkowicie jej zaniechano. Natomiast nadal ceną formę uzupełniania zbiorów własnych stanowią wypożyczenia międzybiblioteczne. W Bibliotece dopuszcza się także wypożyczenia z księgozbioru Czytelni Książek dla pracowników i doktorantów, a od roku 2012 wdrożono usługę umożliwiającą elektroniczną rezerwację książek z czytelni.

Prenumerata czasopism krajowych pozostaje na ustabilizowanym poziomie, natomiast zdecydowana redukcja wystąpiła w obszarze czasopism zagranicznych. Jeszcze w roku 2010 Biblioteka kupowała 256 tytułów, a już w 2016 – 103. Wygospodarowane dzięki temu środki przeznaczono na zakup elektronicznych źródeł informacji naukowej. W 2016 roku Biblioteka zapewniała dostęp do 135 kolekcji w komercyjnych faktograficznych i pełnotekstowych bazach danych. Umożliwiało to m.in. korzystanie z 336 900 książek elektronicznych oraz 47 190 czasopism.

Mimo bogatej oferty elektronicznych książek i czasopism nadal utrzymuje się zainteresowanie zbiorami tradycyjnymi. W roku 2016 Biblioteka odnotowała ponad 100 tys. fizycznych odwiedzin. Dokonano blisko 109 tys. wypożyczeń z księgozbioru dydaktycznego i podstawowego, przy czym ponad 17,5 tys. przypada na pracowników i doktorantów UEP.

Strukturę wydatków na zbiory w ostatnich latach prezentuje tabela

Rok	Wydawnictwa zwarte	Wydawnictwa ciągłe	Elektroniczne źródła informacji naukowej
2010	26,31%	43,86%	29,83%
2013	26,67%	21,85%	51,48%
2016	23,32%	21,02%	55,66%

W szybkim tempie rośnie rola informacyjna Biblioteki. Wykonywane w tym zakresie działania skupiają się głównie w Oddziale Informacji Naukowej. Uznanie zdobyły oferowane formy edukacji informacyjnej pracowników i studentów UEP, realizowane m.in. przez spotkania informacyjne i indywidualne szkolenia z obsługi baz danych. Jedną z form bezpośredniej współpracy z pracownikami naukowo-dydaktycznymi jest kontrola modułu bibliograficznego Bazy Osiągnięć (do czerwca 2015 roku Internetowego Systemu Bibliograficznego). Ponadto warto odnotować takie działania jak:

- udzielanie pomocy merytorycznej pracownikom uczelni w zakresie ewaluacji ich dorobku,
- przygotowywanie zestawień i opracowań bibliometrycznych,
- współpraca z Działem Nauki i innymi jednostkami organizacyjnymi uczelni, w szczególności: z Centrum Informatyki w zakresie przygotowania danych do systemu POLON, z Wydawnictwem UEP i redaktorami czasopism naukowych UEP, z koordynatorem ds. akredytacji międzynarodowych, z Zespołem ds. Controllingu.

W Bibliotece opracowywane są na bieżąco cztery własne bazy danych, udostępniane online:

- *Bibliografia publikacji pracowników UEP*, uzupełniana o dane bibliograficzne prac pracowników uczelni opublikowanych od roku 1926, udostępniana w Internecie od 2001 roku,
- *Publikacje prasowe o UEP*, baza opracowywana jest na podstawie wycinków prasowych, których zbiór na koniec 2016 roku wynosił 36 286 sztuk i obejmuje wszystkie informacje prasowe dotyczące uczelni za lata 1996–2016 oraz wybrane z lat 1926–1991, w Internecie od 2007 roku,
- *Cytowania publikacji pracowników UEP na podstawie Web of Science*, udostępniana w Internecie od 2012 roku, zawiera informacje o cytowaniach publikacji naukowych pracowników UEP zindeksowanych w bazie Web of Science,
- *Zbiory Ośrodka Historii UEP*, tworzona w ramach prac Ośrodka Historii, udostępniana w Internecie od 2014 roku.

Prócz tego Biblioteka współtworzy wraz z bibliotekami uniwersytetów ekonomicznych w Katowicach, Krakowie i Wrocławiu, Szkoły Głównej Handlowej i Uniwersytetu Szczecińskiego w ramach utworzonego w roku 2012 Konsorcjum dostępną w Internecie bazę *BazEkon*.

Zgodnie z wieloletnią tradycją pracownicy Biblioteki wykazują się dużą aktywnością w działalności środowiskowej, przez udział zarówno w pracach Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, jak również w konferencjach, seminariach, szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego. W roku 2011 Biblioteka UEP była współorganizatorem VI Forum Młodych Bibliotekarzy. 10 września 2014 roku zorganizowała konferencję poznańskich bibliotek naukowych pod hasłem *Nasze wczoraj, dziś i jutro*, a w dwa lata później, 14 września 2016 roku kolejną, tym razem pod hasłem *Biblioteki, bibliotekarze, zbiory – historia zawsze żywa*. Konferencja z roku 2016 wpisywała się w obchody jubileuszu 90-lecia uczelni. Innym jubileuszowym wydarzeniem, a jednocześnie dowodem miejsca, jakie zajmuje Biblioteka w życiu bieżącym i tradycji uczelni, jest nadanie Czytelnicy Czasopism imienia byłej dyrektor Hanny Maciejewskiej.

Należy mieć nadzieję, że Biblioteka UEP przedstawiona w niniejszym zarysie jej dziejów jawi się jako instytucja prężna, zdolna do elastycznych zmian, pozwalających podążać za wymaganiami stawianymi współczesnym bibliotekom akademickim. Biblioteka Główna UEP prezentuje dziś model biblioteki hybrydowej, w której jednakowo ważne miejsce przysługuje zbiorom elektronicznym i tradycyjnym. Jej podstawowym zadaniem jest i pozostanie służba potrzebom nauki i kształcenia przez zapewnienie pracownikom naukowym i doktorantom dostępu do światowych zasobów wiedzy, studentom zaś do materiałów dydaktycznych. W związku z realizowaną na UEP polityką umiędzynarodowienia uczelni coraz większym wyzwaniem będzie rozpoznanie i zaspokojenie potrzeb studiów anglojęzycznych. Dostarczaniu nowoczesnych źródeł informacji naukowej musi towarzyszyć pomoc w nabywaniu i kształtowaniu umiejętności informacyjnych. Zaangażowanie bibliotekarzy w rozwój kompetencji informacyjnych użytkowników ma nie tylko prowadzić do tego, że ci będą potrafili skutecznie zaspokajać swoje potrzeby informacyjne na podstawie zasobów Biblioteki, ale również wspierać ich działalność publikacyjną. W zaktualizowanej Strategii UEP do roku 2020 jednym z wyznaczonych Bibliotece zadań jest organizowanie cyklicznych warsztatów dotyczących publikowania prac w czasopismach międzynarodowych.

Przez większą część swej 90-letniej historii Biblioteka zmagала się z problemami lokalowymi. Troska o ciągłą modernizację, dostosowanie przestrzeni bibliotecznej i wyposażenia do potrzeb użytkowników pozostaje aktualna. Mimo problemów finansowych, z którymi dziś spotykają się wszystkie uczelnie wyższe, na UEP przyjęte zostały do realizacji plany modernizacji Biblioteki obejmujące m.in. klimatyzację, utworzenie miejsc pracy zespołowej, wymianę okien i dostosowanie oświetlenia do współczesnych wymogów. Wydaje się, że dzięki inwestycjom polepszającym warunki bytowe, bogatym zbiorom oraz miejscu, jakie zajmuje w życiu uczelni, Biblioteka Główna UEP nadal będzie pozostawać w gronie nowoczesnych bibliotek akademickich.

Bibliografia

- Maciejewska H., *Biblioteka Akademii Ekonomicznej w Poznaniu w latach 1926–1975*, „Roczniki Biblioteczne”, R. 20, 1976, z. 3/4, s. 813–839.
- Olszewicz B., *Biblioteka Wyższej Szkoły Handlowej*, w: *Biblioteki wielkopolskie i pomorskie*, red. S. Wierczyński, Poznań 1929, s. 131–133.
- Sójka J., *Biblioteka Główna Akademii Ekonomicznej w Poznaniu*, w: *Biblioteki Wielkopolski*, red. S. Kubiak, S. Badoń, Poznań 1983, s. 56–71.

Sójka J., *Z dziejów Biblioteki Głównej Akademii Ekonomicznej w Poznaniu w latach 1926–1976*, „Informacje Biblioteki Głównej”. Akademia Ekonomiczna w Poznaniu 1976, nr 2, s. 23–31.

ROMAN TOMASZEWSKI

The Main Library of the University of Economics in Poznań in 1926–2016

Abstract. The Main Library of the University of Economics in Poznań was established in 1926 as a subsidiary institution to the newly established academic college. This article attempts to present an outline of the history of the library within the most important areas of its activity. Relevant changing legal regulations that have been appropriately amended over the past ninety years are presented as well as the organizational structure and staff situation are discussed in detail. The library's space problems and lack of appropriate facilities, a situation that lasted for a considerable amount of time, is given additional attention. The article describes the process of the systematic formation and processing of the library's book collections. The evolution of the information and documentation duties of the library is highlighted in the article. In addition, the article addresses other vital activities of the library, such as publishing and editorial activity. The article attempts to present not only the history and development of the Main Library, but also its place and role as an institution supporting the curriculum and teaching portfolio of the University.

Key words: University of Economics in Poznań, Main Library, history, organisation, library space and facilities, collections, development of services, publishing and editorial activity.